Frederikshavns Byraad

Beretning

om

Forhandlingerne

i

den danske Kjøbstadforenings

syvende Samling

i

Næstved

den 10de og 11te August 1883.

Kjøbenhavn.
Trykt hos J. H. Schultz.
1883.

Indhold.

Side.

Det staaende Udvalg ..... 1.
Indbydelsen til Mødet ..... 1.
Forhandlingsgjenstandene ..... 2, 3.
Bidragene til Dækning af Udgifterne ved Mødet ..... 1, 2, 3.
Forsamlingens Medlemmer ..... 3.
Forhandlingernes stenografiske Optagelse ..... 7.
Beretningens Redaktion og Udgivelse ..... 7.
Det staaende Udvalgs Virksomhed siden sidste Samling .... 8.
Regnskabet for sidste Samling ..... 10.
Valg af Formand, Næstformand og Sekretærer ..... 11.
Forhandling af Sagen om den personlige Kommuneskat. m m. 12.
Forslag til Beslutninger i Sagen ..... 75, 78, 80, 81, 88.
Beslutninger i Sagen ..... 85, 89.
Forhandling af Sagen om Omlægning af Bygningsafgiften m. m. 89.
Forslag til Beslutning i Sagen .... 101.
Beslutning i Sagen ..... 109.
Valg af Medlemmer til det staaende Udvalg ..... 109, 129.
Valg af Stedet for Kjøbstadforeningens næste Møde ..... 110.
Forhandling af Sagen om Borgmesterens Stilling i Byraadet. 111.
Beslutning i Sagen ..... 127.
Forhandling af Sagen om nogle Misbrug af Næringslovgivningen ..... 130.
Beslutning i Sagen ..... 147.
Det staaende Udvalgs Formand ..... 147.
Mødets Slutning .... 147.

I den danske Kjøbstadforenings sjette Samling i Odense den 25de og 26de August 1879 valgtes til Medlemmer af det i Forretningsordenens § 10 omhandlede staaende Udvalg Kammerherre Jessen, Horsens (Formand), Etatsraad W. Petersen, Odense, Borgmester Friderichsen, Vordingborg, Justitsraad Holst, Ringkjøbing og Overretssagfører Jensen, Nykjøbing paa Falster*).

Under 26de Februar 1883 tilstillede Udvalget samtlige Byraad følgende Skrivelse:

„Fra det staaende Udvalg for den danske Kjøbstadforening, den 26de Februar 1883. Da der i indeværende Aars August Maaned vil være hengaaet 4 Aar siden det senest afholdte Møde i Odense af Kjøbstadforeningen, og da det formentlig paany kan være af Interesse, at Delegerede fra Kjøbstadkommunerne træde sammen til Forhandling om Beskatningsforholdene og andre Kjøbstæderne særligen vedkommende Anliggender, har Udvalget, i Forventning af, at dette vilde finde almindelig Tilslutning, og, i Henhold til den ved Mødet i Odense Udvalget givne Bemyndigelse, besluttet, at et nyt Møde af den danske Kjøbstadforening afholdes i August Maaned d. A. i Næstved, hvis Byraad velvilligst har givet Tilsagn om at ville modtage Foreningens Medlemmer og drage Omsorg for Indkvartering, Forhandlingslokaler m. m.

Saaledes som sædvansmæssig med Hensyn til de tidligere Møder, tillader Udvalget sig derfor at bede det ærede Byraad om behageligst at ville meddele Udvalgets Formand, Kammerherre Jessen i Horsens, inden medio April d. A. Underretning om, hvorvidt det ved Delegerede agter at deltage i Mødet, samt dets Samtykke til, at de almindelige Udgifter ved Mødet, saasom til Stenografering og Trykning af Forhandlinger m. m. reparteres paa samtlige Kjøbstæder efter Folketal, ligesom det ogsaa vilde være Udvalget kjært at mod-

*) Se Beretningen om Mødets Forhandlinger S. S. 11 og 178.

tage Forslag om Æmner, som Byraadet maatte anse det ønskeligt at bringe under Forhandling.

Chr. v. Jessen, Horsens. R. S. Friderichsen, Vordingborg. E. B. Holst, Ringkjøbing.
P. G. C. Jensen, Nykjøbing p. Falster. W. Petersen, Odense."

Denne Skrivelse efterfulgtes under 6te Juni næstefter af følgende Indbydelse til Mødet med Angivelse af de paatænkte Forhandlingsgjenstande:

„Det staaende Udvalg for den danske Kjøbstadforening den 6te Juni 1883. Efter at have modtaget Besvarelse af Udvalgets Skrivelse af 26de Februar d. A. fra næsten samtlige Kjøbstæder og Handelspladse angaaende Kjøbstadforeningens Møde i Næstved i August Maaned d. A. med Billigelse af, at de almindelige Udgifter ved Mødet — derunder dog ikke indbefattet de Mødendes Reiseudgifter og Logis, som sædvansmæssig betales af hver Kommune for sig — fordeles efter Folketal paa samtlige Kjøbstæder og Handelspladse, har Udvalget herved den Ære at indbyde Byraadet til at deltage eller ved Delegerede at lade deltage i Mødet, der afholdes paa Næstved Raadhus den 10de og 11te August d. A.

Som Gjenstand for Forhandlingerne har man foreløbigen tænkt sig følgende Sager:

1. Den personlige Kommuneskat og Beskatning af Udenbysboende og af juridiske Personer, Aktieselskaber, Firmaer, Banker, Sparekasser o. s. v., som drive Næring i Kommunen.
   Indledes af Undertegnede, Overretssagfører Jensen.
2. Angaaende Borgmesterens Stilling i Byraadet.
   Indledes af Undertegnede, Dr. med. Holst.
3. Angaaende Omlægning af Bygningsafgiften og Ophævelsen af Ligningsskatten, Expropriationsafgiften og Afgiften til Sindssygeanstalterne.
4. Bør der andrages paa et Tillæg til Byernes Beskatningsvedtægt i Henhold til Lov af 11te Februar 1863 § 16 saaledes, at Byernes Bidrag til Oplandsbanerne for en Del lignes paa de faste Ejendomme og kun for en mindre Del paa Formue og Leilighed.
5. Bør der andrages paa, at Udlevering, Modtagelse samt Optælling af Stemmesedler ved Byraads- eller Ligningskommissionsvalgene maa fordeles mellem 2 eller 3 Valgbestyrelser i Byer paa over 5000 Indvaanere.

Udvalget vil sætte Pris paa, om nogen af D'Hrr., som deltage i Mødet, vil overtage at indlede Forhandlingen om Spørgsmaalene Nr. 3, 4 og 5, og i saa Fald inden 1ste Juli

derom give Undertegnede, Udvalgets Formand Underretning, ligesom Udvalget gjerne modtager inden samme Tid Forslag til andre Forhandlingsgjenstande. Inden Juli Maaneds Udgang beder Udvalgets Formand sig behageligst meddelt Underretning om, hvilke Medlemmer af Byraadet der ville deltage i Mødet, for at det Fornødne kan foretages til de Mødendes Indkvartering m. v. Den 9de August vil der paa Jernbanestationen i Næstved være henlagt Indkvarteringsbilletter og Program for den 10de og 11te August samt Dagsorden for Forhandlingerne.

Chr. v. Jessen. W. Petersen. R. S. Friderichsen.

E. B. Holst. P. G. C. Jensen."

Endelig udgik der under 11te Juli s. A. en Skrivelse, hvori angives de Bidrag, som til Dækning af Udgifterne ved Mødet ville være at udrede af Kjøbstadkommunerne, og opføres som Forhandlingsgjenstand 6:

Om nogle Misbrug af Næringslovgivningen. Indledes af Overretssagfører Jensen.

Ved Mødet vare 48 Kommuner repræsenterede ved i Alt 101 Delegerede, nemlig:

Aalborg.

Kjøbmand Dyhr; Arkitekt Hoffmeyer; Overlærer Ovesen.

Aarhus.

Redaktør Mørk; Auktionsholder Nellemann; Gjørtler N. Hald.

Bogense.

Prokurator Møller.

Ebeltoft.

Borgmester Lange.

Faaborg

Kjøbmand A. S. Madsen; Fabrikant Rønnow.

Fredericia.

Landinspektør Wilckens; Kjøbmand Dons.

Frederksberg.

Høiesteretssagfører Asmussen.

Frederikssund.
Sagfører A. Hansen; Lærer Truelsen.

Helsingør.
Borgmester Wahl; Kapt., Brændevinsbrænder Tvede; Grosserer C. v. Mehren.

Hillerød.
Borgmester Scholten; Overlærer Reinhard.

Hjørring.
Borgmester Høst; Konsul Jørg. H. Nielsen.

Holbæk.
Borgmester Hansen.

Holstebro.
Redaktør Welsch.

Horsens.
Borgmester Jessen*); Fabrikant J. Stallknecht; Kjøbmand Chr. Lehmann.

Kallundborg.
Borgmester Harboe; Prokurator Nissen.

Kjerteminde.
Kjøbmand Prøvensen; Sadelmager Nielsen.

Kjøge.
Borgmester Lipke; Prokurator Ritzau; Murmester Neumann.

Kolding.
Borgmester Schjørring; Prokurator Zahn.

Korsør.
Borgmester Rump; Prokurator Strøbech.

Løgstør.
Kjøbmand M. Simonsen.

*) Mødte ikke som Delegeret for Byraadet, men som Formand for det staaende Udvalg.

Maribo.

Sagfører Kjær.

Nakskov.

Borgmester Brücker; Fuldmægtig Chr. Weeke.

Næstved

Borgmester Salicath; Kjøbmand Anker Jensen; Brandinspektør, Murmester P. Hansen; Jernstøber H. Hermansen; Bundtmager Michelsen; Kjøbmand C. W. Borchsenius; Kjøbmand Fr. L. Brandt; Boghandler E. Fix; Landfysikus, Dr. med. Knudsen; Skomagermester Ljungberg; Redaktør A. C. Bang; Landinspektør Jørgensen; Malermester C. Petersen; Avlsbruger F. Lundstein; Byraadets Sekretær og Kæmner, Sagfører Chr. Hansen.

Nyborg.

Borgmester Hall; Konsul H. V. Clausen; Skoleinspektør Hommel.

Nykjøbing p. F.

Overretssagfører Jensen.

Nykjøbing p. M.

Boghandler N. Dyhr.

Nykjøbing p. S.

Førstelærer J. K. Møller.

Odense.

Borgmester Koch; Sparekassedirektør, Cand. jur. F. Kragh; Kjøbmand F. Christophersen.

Præstø.

Overretssagfører O. J. Bjerre; Kjøbmand H. V. Tolderlund.

Randers.

Adjunkt Bischoff; Kjøbmand Heerfordt; Bagermester Stilling.

Ringkjøbing.

Justitsraad, Stiftsfysikus, Dr. med Holst.

Ringsted.
Manufakturhandler Brüel; Gjæstgiver Nielsen.

Roskilde.
Kjøbmand Carl Müller.

Rudkjøbing.
Kollektør Bayer, Blikkenslager Krogh.

Rønne.
Borgmester Olivarius.

Saxkjøbing.
Prokurator Koefod.

Silkeborg.
Kommunerepræsentant F. P. Møller.

Skanderborg.
Prokurator Weng; Fabrikant Blom.

Skive.
Kjøbmand P. G. Holm; Dreier J. P. Borg.

Skjelskør.
Borgmester Friis; Brænderieier J. Harboe; Førstelærer Lithin; Branddirektør C. Viuff.

Slagelse.
Toldforvalter Lauritzen; Kjøbmand P. Thomsen.

Sorø.
Borgmester Muus; Kjøbmand Aaris.

Stubbekjøbing.
Borgmester Oxenbøll.

Svendborg.
Borgmester Schrum; Kjøbmand Claus Krøyer.

Sæby.
Borgmester Ravnkilde.

Varde.
Borgmester Lendrop.

Viborg.
Borgmester Bruhn; Prokurator Buch-Möllgaard.

Vordingborg.
Borgmester Friderichsen; Prokurator Petersen.

Møderne holdtes i Industriforeningens Festsal, som blandt andet var smykket med samtlige Kjøbstæders Vaabenskjolde. Forhandlingerne optoges af tvende Stenografer, Fuldmægtig Madsen og Assistent Salomon; Redaktionen og Udgivelsen af Beretningen var overdragen Bureauchef Dessau.

Første Møde.

Fredagen den 10de August 1883, Kl. 10 Fm.

Formanden for det staaende Udvalg, Kammerherre, Borgmester Jessen, Horsens: Ærede Repræsentanter for vort Lands Kjøbstæder og Handelspladse! Ifølge den tidligere vedtagne Forretningsorden, som ogsaa er gjældende for dette Møde, og hvoraf Exemplarer ere her tilstede, paahviler det mig som Formand for Kjøbstadforeningens staaende Udvalg at indlede dette Møde og at gjøre Rede for, hvad Udvalget har foretaget med Hensyn til de Beslutninger, der vedtoges, og de Forhandlinger, som fandt Sted paa Mødet i Odense, et Møde, som ikke blot ved Forhandlingernes Indhold, men ogsaa ved de Behageligheder, som Opholdet frembød i denne Kommune, der er saa vidt fremskreden baade i kommunal og i alle andre Henseender, længe vil bevares i Deltagernes Erindring. Jeg haaber sikkert, at det samme ogsaa vil blive Tilfældet med det Møde, som vi nu idag begynde. Jeg haaber, at vi Alle ville erkjende, at vi hos det høitærede Byraad med den høitagtede Borgmester i Spidsen have faaet en venlig og god Modtagelse, og vi vide, at vi samles i en By, der ikke blot er rig paa historiske Minder, men tillige er omgiven af noget af den skjønneste Natur i Sjælland. Jeg bringer en Tak til det ærede Byraad og Borgmesteren for, at de Herrer beredvillig have villet paatage sig det ingenlunde ringe Besvær, som er forbundet med at forberede et Møde af talrige Deltagere i en lille By. Det er første Gang, at Kjøbstadforeningen holder Møde

i en sjællandsk Kjøbstad, og vi ere glade ved, at vi, efter den Myndighed, der blev given os ved Mødet i Odense, have besluttet at vælge Næstved. — Jeg takker ligeledes Alle, som have fulgt den Indbydelse, vi have udsendt til dette Møde, og særlig bringer jeg en Tak til de Herrer, som have tilbudt sig at ville indlede Forhandlingerne om de store Spørgsmaal, vi have opført til Forhandling i Udvalgets Skrivelse af 6. Juni d. A. og hvortil endvidere er kommet et Spørgsmaal, som vil blive indledet af Hr. Overretsassessor Jensen, om nogle Misbrug af Næringslovgivningen. Flere af disse ere jo iøvrigt gode gamle Bekjendte i Kjøbstadforeningen. Ved Mødet i Odense blev der taget Beslutning eller forhandlet om en stor Del Gjenstande. Jeg skal ikke trætte de Herrer med at nævne alle disse Sager, de ville findes i den omdelte trykte Beretning om Mødet; men jeg skal med Beklagelse udtale, at det i de syv Aars magre Lovgivningsperiode kun er lykkedes at gjennemføre en eneste af disse Beslutninger, nemlig den Ændring i Loven af 11. Febr. 1863, som her var foreslaaet, og som, efter at den to Gange var vedtagen af Landsthinget, ved Hr. Etatsraad Kochs ihærdige Bestræbelse endelig blev vedtagen af Folkethinget. Loven udkom den 10. Septbr. 1880. Jeg vil ikke sige, at det var den Sag, der mest interesserede Deltagerne i det forrige Møde, fordi de fleste af Kjøbstæderne allerede havde faaet deres Beskatningsvedtægter indført, men jeg anser det for et stort Gode for de 10 eller 12 Kjøbstæder, hvis Beskatningsvedtægter endnu ikke vare blevne ordnede, at det lykkedes at lægge et senere Tidsrum end det i Loven af 11. Februar 1860 fastsatte til Grund for Beskatningen af de faste Ejendomme, hvorved der dog noget blev raadet Bod paa, hvad denne, jeg tør maaske sige, doktrinære Lovs uheldige Bestemmelse ellers vilde have medført. Om nu de efterfølgende 7 Aar, som det var ønskeligt og billigt at vente, skulde kunne blive ret frugtbare paa Lovgivningsomraadet, saaledes at de Ønsker, der saa ofte ere fremkomne fra Kjøbstædernes Side og som gjentagende have været fremsatte for Indenrigsministeriet, kunde ventes opfyldte, derom kan ingen Dødelig vide Besked for Øieblikket, og vi Medlemmer af Udvalget, som ikke have noget Kald til at være Augurer, kunde selvfølgelig ikke, af Frygt for, at Mødets Beslutninger ikke skulde blive gjennemførte ad Lovgivningen, lade os afholde fra at indbyde til et

der i dette Møde maa være den samme gode Aand og den gjensidige Velvillie tilstede imellem Deltagerne, som der stedse tidligere har været, og at den Klarhed, som det vil være Forhandlingernes Bestræbelse at udbrede over mange Æmner og Spørgsmaal, der stadig ere Gjenstand for Byraadenes og Kommunalbestyrelsernes Overveielse og Virksomhed, maa bringe vore Kommuner og Befolkningen i disse rige Frugter. Derved ville vi ogsaa give vor Skjærv til Fædrelandets Vel, og lader os da indvie vor Gjerning i disse Dage med at vende Tanken til Kongen, som ikke blot er Symbolet paa det danske Folks og vort kjære Fædrelands Enhed og Selvstændighed, men som vi alle vide, tager levende Del i Alt, hvad der sigter til Folkets og Fædrelandets Lykke.

Et af Kammerherre Jessen derefter udbragt »Længe leve Hs. Maj. Kong Christian den Niende« modtoges med et ni Gange gjentaget jublende Hurra.

Formanden for det staaende Udvalg, Kammerherre Jessen, Horsens: Jeg skal derpaa anmode Forsamlingen om at ville vælge en Formand for dette Møde. Stemmesedler ere omdelte paa de Herrers Pladser.

Borgmester Oxenbøll, Stubbekjøbing: Da Tiden er knap og de Valg, der nu skulle foretages, ville tage et Kvarter eller en halv Time, tillader jeg mig at foreslaa Forsamlingen, at vi ved Akklamation vælge Kammerherre Jessen til Formand og Borgmester Salicath til Næstformand.

Forsamlingen tilkjendegav sin Tilslutning til dette Forslag ved at reise sig.

Formanden, Kammerherre Jessen, Horsens: Forsamlingen har altsaa overdraget mig som Formand at lede Forhandlingerne og Borgmester Salicath at være Næstformand. Jeg takker den ærede Forsamling for den Tillid, den atter denne Gang har vist mig ved nu ligesom ved samtlige de øvrige Kjøbstadforeningsmøder at vælge mig til Mødets Formand. Jeg takker saa meget mere derfor, som jeg jo maa bekjende, at jeg ikke nu har den Kraft, jeg tidligere havde, og jeg maa derfor yderligere bede om Forsamlingens Velvillie ved Opfyldelsen af dette Hverv. Det er sidste Gang, jeg deltager i disse Møder, men det vil jo glæde mig, at jeg afslutter denne Del af min Virksomhed ved denne Forsamling og derved har Leilighed til at bringe Alle, som have deltaget i de tidligere Møder saavel som i dette min

nyt Møde. Hvad der imidlertid maatte være det Afgjørende for, at Udvalget besluttede at indbyde Kjøbstæderne og Handelspladsene til dette Møde, var den Omstændighed, at der i sidste Rigsdags-Samling blev ved privat Initiativ indbragt to Love, som begge, hvis de kom ud, vilde have en meget indgribende Betydning for Kjøbstadkommunerne. Den ene var Loven om den personlige Kommuneskat, et Ämne, som jo stadig er vendt tilbage til Behandling paa alle de 6 foregaaende Kjøbstadforeningsmøder, og den anden var Loven om Borgmesterens Stilling i Byraadet, om der skulde være en valgt Borgmester, eller om Borgmesteren ikke skulde være født Formand i Byraadet. Ogsaa dette Spørgsmaal har været Gjenstand for en indgaaende Drøftelse paa et Møde, som blev holdt i Juni Maaned 1867 af Kjøbstadforeningen, den Gang alene den jydske Kjøbstadforening, i Aalborg. I Beretningen om dette Møde vil der findes en udførlig Drøftelse af det nævnte Spørgsmaal. Det forekommer Udvalget, at alene Indbringelsen af disse to Lovforslag maatte gjøre det ønskeligt, at Kjøbstædernes Delegerede samledes; thi vel ville jo de Udtalelser eller Beslutninger, som vi kalde det, der maatte blive tagne her med Hensyn til det første af disse Lovforslag, paa ingen Maade være bindende for de Erklæringer, der over samme ere forlangte af Indenrigsministeriet; det maa være vedkommende Byraads Sag selvstændig at afgive denne Erklæring; men jeg tror ikke, at Udvalget tager feil i at antage, at det vilde være kjærkomment for den største Del af vore Kjøbstæder at se de Udtalelser, der her paa Mødet komme frem, førend den forlangte Erklæring afgives. Ved Siden af disse to Sager er der i den Skrivelse af 6. Juni d. A., som Udvalget har tilladt sig at tilstille Byraadene og Kommunalbestyrelserne, opført de andre Forhandlingsgjenstande som man har anset det hensigtsmæssig, saavidt Tiden tillod det, ogsaa at blive behandlede i dette Møde af Kjøbstæderne og Handelspladsene, der ere talrigere repræsenterede ved dette end ved noget af de tidligere Møder. Der er nemlig repræsenteret 48 Kjøbstæder og Handelspladse, og Deltagernes Antal er 101.

Jeg skal dernæst bemærke, at Regnskabet for Mødet i Odense er fremlagt her og vil blive afgivet til Mødets Formand for at blive underkastet Revision.

Jeg skal hermed afslutte denne lille Indledning og erklære dette Møde for aabnet, med de bedste Ønsker for, at

der i dette Møde maa være den samme gode Aand og den gjensidige Velvillie tilstede imellem Deltagerne, som der stedse tidligere har været, og at den Klarhed, som det vil være Forhandlingernes Bestræbelse at udbrede over mange Æmner og Spørgsmaal, der stadig ere Gjenstand for Byraadenes og Kommunalbestyrelsernes Overveielse og Virksomhed, maa bringe vore Kommuner og Befolkningen i disse rige Frugter. Derved ville vi ogsaa give vor Skjærv til Fædrelandets Vel, og lader os da indvie vor Gjerning i disse Dage med at vende Tanken til Kongen, som ikke blot er Symbolet paa det danske Folks og vort kjære Fædrelands Enhed og Selvstændighed, men som vi alle vide, tager levende Del i Alt, hvad der sigter til Folkets og Fædrelandets Lykke.

Et af Kammerherre Jessen derefter udbragt »Længe leve Hs. Maj. Kong Christian den Niende« modtoges med et ni Gange gjentaget jublende Hurra.

Formanden for det staaende Udvalg, Kammerherre Jessen, Horsens: Jeg skal derpaa anmode Forsamlingen om at ville vælge en Formand for dette Møde. Stemmesedler ere omdelte paa de Herrers Pladser.

Borgmester Oxenbøll, Stubbekjøbing: Da Tiden er knap og de Valg, der nu skulle foretages, ville tage et Kvarter eller en halv Time, tillader jeg mig at foreslaa Forsamlingen, at vi ved Akklamation vælge Kammerherre Jessen til Formand og Borgmester Salicath til Næstformand.

Forsamlingen tilkjendegav sin Tilslutning til dette Forslag ved at reise sig.

Formanden, Kammerherre Jessen, Horsens: Forsamlingen har altsaa overdraget mig som Formand at lede Forhandlingerne og Borgmester Salicath at være Næstformand. Jeg takker den ærede Forsamling for den Tillid, den atter denne Gang har vist mig ved nu ligesom ved samtlige de øvrige Kjøbstadforeningsmøder at vælge mig til Mødets Formand. Jeg takker saa meget mere derfor, som jeg jo maa bekjende, at jeg ikke nu har den Kraft, jeg tidligere havde, og jeg maa derfor yderligere bede om Forsamlingens Velvillie ved Opfyldelsen af dette Hverv. Det er sidste Gang, jeg deltager i disse Møder, men det vil jo glæde mig, at jeg afslutter denne Del af min Virksomhed ved denne Forsamling og derved har Leilighed til at bringe Alle, som have deltaget i de tidligere Møder saavel som i dette min

og Leilighed, at det var en Ligning paa bedste Beskub. Dette er næsten blevet et bevinget Ord, naar der tales om Skattesager. Saa vidt jeg véd, var det Tscherning, der først brugte dette Udtryk om denne Skattemaade, men senere har der næsten ikke været nogen Forhandling, hvor det ikke er kommet frem. For mig er det i ethvert Tilfælde aldeles klart, at saaledes har man ikke Ret til at tale om Beskatning paa Formue og Leilighed, og dersom man havde Ret til at tale saaledes om denne Beskatning, vilde man have aldeles den samme Ret dertil, naar man talte om Indtægtsbeskatningen. Ved Beskatning paa Formue og Leilighed maa man selvfølgelig overlade saare meget til Ligningskommissionens Skjøn, men dette Skjøn er ikke et, som man fanger i Luften, det er samvittighedsfulde Mænds Overveielse af alle de Omstændigheder, der komme i Betragtning, og hvad er Indtægtsskatten? Aldeles det Samme. Der er ikke Spørgsmaal om, at en Ligningskommission bedre skulle kunne se, hvad hver Mand har i Indtægt, end den kan se, hvad Mandens hele økonomiske Stilling medfører. Det er jo ikke Andet end en Omskrivning af Navnet Formue- og Leilighedsskat at tale om Vedkommendes hele økonomiske Stilling. Jeg siger altsaa, mine Herrer, det er efter min Mening Idealet af en Skat, at man kunde ramme med Retfærdighed Vedkommendes hele økonomiske Stilling. Kunde man opnaa at gjøre dette, vilde det for mig være det Samme ad hvilken Vei og paa hvilken Maade man kom dertil, men Hovedsagen, Formaalet, Idealet skal altid være det, at vi finde Vedkommendes Skatteevne og ramme ham i hans hele økonomiske Stilling. Det er altsaa, forekommer det mig, en Misforstaaelse, naar man tror, at der i den Henseende skulde kunne opnaas Noget ved at gaa over til en Indtægtsskat i Stedet for at have en Formue- og Leilighedsbeskatning. Det er ganske vist, at der er et lidet Kontrolmiddel deri, at Indtægten skal lægges til Grund, at man saaledes skal kunne forelægge en Ligning og sige: her se i Indtægten, derfra gaa I ud, og nu kunne I selv anstille Sammenligning. Men hvad vilde det egentlige praktiske Resultat deraf være? Det vilde være det, at der vilde være enkelte sjeldne Tilfælde — det vilde kun være faa — hvor en Mand vilde komme og klage over, at hans Indtægt var anslaaet for høit, og hvor han kunde sige: jeg forlanger en Forandring, jeg kan bevise, at mine Indtægter ikke ere saa store som man er gaaet ud fra. Nu vel, lad ham prøve

varmeste Tak for denne Velvillie, der paa saamange Maader er bleven vist mig.

Næstformanden, Borgmester Salicath, Næstved: Naar de Herrer have valgt mig til Næstformand, kunde jeg for Sagens Skyld ønske, at De havde valgt en Anden. Jeg mangler hverken Begreb eller Beskedenhed nok til ikke at erkjende, at det ikke er min Person, men min Stilling, der er bleven valgt; det er ifølge Coutume jeg er bleven valgt. Jeg vil ret af Hjertet ønske baade for Sagerne og for vor høitærede Formand, at det kun maa være af Navn og ikke af Gavn, at det hedder, at jeg er Næstformand for den høitærede Forsamling.

Formanden, Kammerherre Jessen, Horsens: Jeg skal tillade mig at følge det Fodspor, som allerede er betraadt, og foreslaa de Herrer at vælge Prokurator Zahn fra Kolding og Prokurator Møller fra Bogense til Sekretærer.

Forsamlingen gav ligeledes sin Tilslutning til dette Forslag tilkjende ved at reise sig.

Man gik derpaa til den første Sag paa Dagsordenen: »Den personlige Kommuneskat og Beskatning af Udenbysboende og af juridiske Personer, Aktieselskaber, Firmaer, Banker, Sparekasser o. s. v., som drive Næring i Kommunen«, hvilken indlededes af

Overretssagfører Jensen, Nykjøbing paa Falster. Det er, mine Herrer, som den ærede Formand sagde, en gammel Bekjendt, der atter i Dag er den første, som møder os her, nemlig Skattesagen, og det er en gammel Bekjendt, som aldrig vil ophøre at beskjæftige vore Tanker, saa længe der er Mennesker, og saalænge der er Stater og Kommuner til. Vi forhandlede paa vort sidste Møde for 4 Aar siden meget udførlig om denne Sag, og der var, forekom det mig, en overveiende og aldeles udpræget Forkjærlighed for Formue- og Leilighedsskatten i Kjøbstæderne. Helt igjennem udtaltes der en varm Sympathi for denne Sag, det var kun enkeltvis, at der reiste sig Røster, som gik til den anden Side, som mente, at det var et forældet Standpunkt. Noget, man ikke længer kunde være bekjendt at nøies med, som ikke gav tilstrækkelig Garanti, og at man derfor skulde forlade det Standpunkt og gaa til noget Andet. Der blev udtalt, maaske ogsaa den Gang, men i alt Fald er det ved mange andre Leiligheder sagt, at man kunde sige om Skatten paa Formue

og Leilighed, at det var en Ligning paa bedste Beskub. Dette er næsten blevet et bevinget Ord, naar der tales om Skattesager. Saa vidt jeg véd, var det Tscherning, der først brugte dette Udtryk om denne Skattemaade, men senere har der næsten ikke været nogen Forhandling, hvor det ikke er kommet frem. For mig er det i ethvert Tilfælde aldeles klart, at saaledes har man ikke Ret til at tale om Beskatning paa Formue og Leilighed, og dersom man havde Ret til at tale saaledes om denne Beskatning, vilde man have aldeles den samme Ret dertil, naar man talte om Indtægtsbeskatningen. Ved Beskatning paa Formue og Leilighed maa man selvfølgelig overlade saare meget til Ligningskommissionens Skjøn, men dette Skjøn er ikke et, som man fanger i Luften, det er samvittighedsfulde Mænds Overveielse af alle de Omstændigheder, der komme i Betragtning, og hvad er Indtægtsskatten? Aldeles det Samme. Der er ikke Spørgsmaal om, at en Ligningskommission bedre skulle kunne se, hvad hver Mand har i Indtægt, end den kan se, hvad Mandens hele økonomiske Stilling medfører. Det er jo ikke Andet end en Omskrivning af Navnet Formue- og Leilighedsskat at tale om Vedkommendes hele økonomiske Stilling. Jeg siger altsaa, mine Herrer, det er efter min Mening Idealet af en Skat, at man kunde ramme med Retfærdighed Vedkommendes hele økonomiske Stilling. Kunde man opnaa at gjøre dette, vilde det for mig være det Samme ad hvilken Vei og paa hvilken Maade man kom dertil, men Hovedsagen, Formaalet, Idealet skal altid være det, at vi finde Vedkommendes Skatteevne og ramme ham i hans hele økonomiske Stilling. Det er altsaa, forekommer det mig, en Misforstaaelse, naar man tror, at der i den Henseende skulde kunne opnaas Noget ved at gaa over til en Indtægtsskat i Stedet for at have en Formue- og Leilighedsbeskatning. Det er ganske vist, at der er et lidet Kontrolmiddel deri, at Indtægten skal lægges til Grund, at man saaledes skal kunne forelægge en Ligning og sige: her se i Indtægten, derfra gaa I ud, og nu kunne I selv anstille Sammenligning. Men hvad vilde det egentlige praktiske Resultat deraf være? Det vilde være det, at der vilde være enkelte sjeldne Tilfælde — det vilde kun være faa — hvor en Mand vilde komme og klage over, at hans Indtægt var anslaaet for høit, og hvor han kunde sige: jeg forlanger en Forandring, jeg kan bevise, at mine Indtægter ikke ere saa store som man er gaaet ud fra. Nu vel, lad ham prøve

derpaa. De Herrer som have havt med Ligningssager at gjøre ville vide, at det er overordentlig sjeldent, at en Mand er i Stand til at opgive sine virkelige Indtægter uden at misforstaa Noget, at være sikker paa, at det, han finder ud ved sin Beregning, virkelig er hans Skatteindtægt (Modsigelse). Jeg undtager selvfølgelig alle de Herrer, men der er saare Mange, som ikke ere i Stand dertil, det ser man idelig og idelig. Altsaa, der vilde være opnaaet dette, at den Enkelte, som var ramt for høit og som var i Stand til at bevise, at hans Indtægter ikke var saa store, som de vare anslaaede til, vilde forlange Nedsættelse, og det vilde ikke kunne nægtes ham, men det vilde være sjældne Fugle, som ere i Stand dertil, og skulde man da af Hensyn til disse Enkelte, som ere i Stand til at forlange Nedsættelse — thi det er vel at mærke sjeldent, at Nogen vil forlange Forhøielse — forlade det i og for sig retfærdige Princip, den Grundsætning, man var tilvant alle Steder og vel fornøiet med? Jeg skjønner altsaa ikke rettere, end at den Tid var god, da vi her til Lands i vore Kommuner havde den rene Beskatning paa Formue og Leilighed. Men, mine Herrer, vi have den desværre nu ikke længere. Det gjælder ikke for os i dette Øieblik om at bevare det Gode, vi tro at have, men det gjælder egentlig for os om at faa Noget, der er saa godt som muligt, noget rigtig Godt i Stedet for det, som vi desværre ikke mere have. Formue- og Leilighedsskatten fik efter min Mening — og jeg tillod mig i forrige Møde at begrunde denne Mening — Dødsstødet, den Gang der i den nugjældende Kjøbstadkommunallov af 1868 blev indført den Bestemmelse, at Indtægten skal anføres ved Ligningen. Ved Udførelsen af denne Lovbestemmelse, ved Affattelsen af de Vedtægter, som i Overensstemmelse med Loven ere komne frem i alle Kjøbstæder, er det mere eller mindre blevet til en Indtægtskat, man har allevegne, i Stedet for en Formue- og Leilighedsskat, selvfølgelig en Indtægtskat med visse Modifikationer, med visse Nedsættelser, men ellers er det en abstrakt Indtægtskat, som gjælder næsten i alle Kommuner. Nogle enkelte Kommuner have formaaet at emancipere sig, saaledes at de have holdt væsentlig paa det Gamle, men i Hovedsagen have vi forladt Skatten paa Formue og Leilighed og ere gaaede over til en Indtægtskat. Det Forhold, vi altsaa nu have, er dette: efter Lovens Ord og af Navn en Skat paa Formue og Leilighed, efter Vedtægternes Udførelses-

maade og af Gavn en Skat paa Indtægt. Spørgsmaalet stiller sig altsaa for mig, mine Herrer, saaledes: er det muligt, naar der nu skal gjøres en Forandring deri, at komme tilbage til den gamle Tilstand, en virkelig ren Formue og Leilighedsskat, eller er det ikke muligt? Kunde vi komme tilbage dertil, vilde jeg for mit Vedkommende ubetinget være stemt derfor. Jeg har ikke den Frygt, at man skulde overlade for meget til Ligningskommissionerne, thi man overlader jo, som jeg før yttrede, lige meget til dem, hvad enten man overlader til dem Fastsættelsen af Skatten paa Formue og Leilighed eller man overlader dem Fastsættelsen af Indtægten. Det er jo en sikker og afgjort Ting, at ved den sidstnævnte Beskatningsmaade, saaledes som den abstrakt er udført i Kjøbstæderne, er Forholdet det, at Alle, hvis Indtægter ere faste og altsaa kunne dokumenteres, ubetinget og afgjort maa lide under en Beskatning, der, saaledes som denne, rammer Indtægten, uden at man kan tage alle de andre Hensyn i Betragtning, som nødvendig maa tages med, naar der er Tale om at udfinde en Mands Skatteevne Jeg tror altsaa, at det ikke vil være muligt for os at komme tilbage til det Gamle. Tidsaanden og Omstændighederne føre det med sig, at vi ikke kunne det, og naar det er Tilfældet, forekommer det mig, at det Næste er dette, at vi søge at anvende al den Indflydelse, Kommunerne maatte have, paa, at den ny Beskatningsmaade bliver udført paa en saa god og fuldkommen Maade, som det efter Omstændighederne er muligt. Sagen foreligger altsaa saaledes for os, mine Herrer, at der er fremkommet et Forslag om den personlige Beskatning, som ogsaa angaar Kjøbstæderne, og det er dette Forslag, som her foreligger til Forhandling, idet vi ville kunne udtale os om dets Hovedpunkter; mere ville vi naturligvis ikke kunne naa. Vi vente og haabe, at det ikke vil være uden Interesse for de forskjellige Kjøbstæder at høre de Meningsudvexlinger, der her komme frem.

Idet jeg altsaa gaar over til at udtale mig paa Grundlag af det foreliggende Lovforslag, vil jeg bemærke, at der jo er enkelte Ting deri, der ikke vedkomme os, og som jeg altsaa ganske rolig kan forbigaa. Dertil hører Spørgsmaalet om Fastsættelse af de paa Hartkornet lignede kommunale Afgifter til et uforanderligt Beløb. Det er Noget, som ikke interesserer Kjøbstæderne, og som de heller ikke have tilstrækkelig Indsigt i; dette Spørgsmaal kan jeg altsaa lade

ligge. Der er et andet Spørgsmaal i Loven, som unægtelig synes at være saa overordentlig vigtigt for Forslagsstillerne, at jeg skulde være tilbøielig til at tro, at det egentlig for dem er det Vigtigste, det er Lovforslagets § 37, som sigter til at indføre en fuldkommen ny Regel, den nemlig, at Skatteydelse til Kommunen ikke længere skal være en Betingelse for Deltagelse i kommunale Valg. Denne Bestemmelse, mine Herrer, har jo dog aabenbart ikke nogen rationel Plads i et Lovforslag, som gaar ud paa Beskatningsmaaden. Allerede af denne Grund maaa vistnok Kjøbstæderne meget bestemt holde paa, at denne Bestemmelse ikke optages i Loven, den vedkommer ikke denne Sag. Men desuden er der i Virkeligheden heller ikke Trang til den noget Sted. Det er en egen Sag saaledes at ville give Love om Forhold, som intet Menneske har bedet om, og som intet Sted Nogen har følt Trang til. Dette kan vistnok med fuldkommen Føie siges om denne Bestemmelse. Men endelig, i Realiteten er det Afgjørende for Kjøbstæderne vistnok dette, at Kjøbstædernes Interesser i de Punkter, hvor de have deres saakaldte Selvstyrelse, i alt Væsentligt er økonomiske Interesser, og ved saadanne bør der ikke være Spørgsmaal om Menneskerettigheder, politiske Hensyn o. s. v., men der bør være Spørgsmaal om, at den, der skal være med til at raade, ogsaa skal være med til at yde. Jeg tror altsaa, at vi for saa vidt hurtig og let kunne gaa hen over denne Sag. — Med Hensyn til Maaden, hvorpaa Lovforslaget i det Hele har søgt at gjennemføre den personlige Beskatning, da nægter jeg ikke, at det efter hele den Grundbetragtning, jeg har af dette Forhold, maa stille sig saaledes for mig, at Lovforslaget er et Fremskridt. Der har tidligere, naar der har været Spørgsmaal om den personlige Beskatning i Kommunerne, kun været Tale om en Indtægt-beskatning. Der var i det af Regjeringen i 1872—73 fremsatte Lovforslag ikke Tale om Andet end en Indtægtsbeskatning. Af de faa Antydninger, jeg allerede idag har givet, ville de Herrer vide, hvor afgjort en Modstander jeg er af en Beskatning paa denne Maade. Det er nu temmelig almindelig anerkjendt, at man med Hensyn til den Indtægt, der hidrører fra Formue, maa anse Skatteevnen for at være større end den er af den Indtægt, som hidrører fra personlig Virksomhed. Denne Grundsætning i sig selv er i den Grad almindelig anerkjendt, at der i Folkethingets Forhandlinger om dette Lovforslag kun fra en eneste Taler —